

Refleksjoner over misjon i praksis

Det har gjennom flere år vært et prioritert anliggende for NOTM å få fram artikler som på konstruktivt vis kan bidra til refleksjon over norsk misjons aktuelle praksis. Ut fra tanken at den som har skoen på best vet hvor den trykker, har vi også gått konkret til verks og tilskrevet misjonærer i aktiv tjeneste for å uteske bidrag av en slik art. Den store responsen har ikke dette gitt. Én grunn er trolig at den enkeltes arbeidssituasjon gir «for lite tid og rom til den slags bearbeidelse og refleksjon», som min forgjenger skrev i sin siste leder i 1996. Vi skjønner godt at den enkelte misjonær kan oppleve det slik. Like fullt er vi fremdeles av den mening at norsk misjon vil ha mye å vinne på i større grad å legge til rette for og oppmuntre til at den aktuelle situasjonen blir gjenstand for reflektert bearbeidelse av dem som kjenner den på kroppen. Så skal NOTM med glede sørge for at den slags stoff blir publisert.

Foreliggende nummer er preget av refleksjoner omkring ulike sider ved dagens misjonspraksis. Om ikke forfatterne i denne omgangen er misjonærer i aktiv tjeneste, står de alle -- på forskjellig vis -- i nær kontakt med norsk misjonsvirkelighet. Sigurd Haus tar for seg en tematikk som gjennom den siste mannsalderen har stått meget sentralt, og som gjør det fremdeles: forholdet mellom misjon og statlig bistandsarbeid. Tyngden i denne problematikken gir seg av det enkle faktum at de 15 misjonsorganisasjonene som utgjør Norsk Misjonsråds Bistandsnemnd i 1998 forvaltet ca 110 millioner kroner i statlige bistandsmidler. Gjennom de senere årene har NORAD uttrykt stadig klarere «hvordan bistandsarbeid bør drives og hvilken kompetanse som kreves i dette arbeidet» (Haus). På denne bakgrunnen tok Bistandsnemnda initiativ til å kartlegge og dokumentere misjonsorga-

nisasjonenes bistandsfaglige kompetanse og ba i 1994 Senter for interkulturell kommunikasjon (SIK) ved Misjonshøgskolen sette i gang et prosjekt for å arbeide med disse spørsmålsstillingene. Prosjektet ble gjennomført av Sigurd Haus og Marianne Skjortnes og ble avsluttet i 1998. Artikkelen «Kan misjonsorganisasjonene drive bistandsarbeid?» er en introduksjon til dette prosjektet. Misjonsorganisasjonene er for øvrig allerede i gang med å trekke konsekvenser av prosjektets konklusjoner.

At denne problematikken ikke blir mindre viktig i årene som kommer, understrekes ved den omlegging som for tiden skjer i NORAD. Ved en regional bistandskonferanse på Misjonshøgskolen i februar d.å. understreket direktør Tove Strand at NORAD er i ferd med å gå over fra å være en aktiv iverksettende bistandsorganisasjon til i større grad å bli koordinator og tilrettelegger for samarbeid mellom mange aktører, deriblant frivillige organisasjoner.

Hva innebærer det? I praksis vil det bl.a. si at i den grad misjonsorganisasjonene kan dokumentere bistandsfaglig kompetanse, vil mulighetene til å agere som kanaler for statlige bistandsmidler snarere kunne komme til å bli større i årene som kommer enn mindre. Dersom dette skjer parallelt med at organisasjonene sliter i betydelig motvind hva deres eget, interne inntekstgenererende arbeid angår, tilsier situasjonen at tiden slett ikke er inne for å avblåse debatten omkring forholdet mellom misjon og statlig utviklingshjelp. Parallelt med de muligheter omleggingen i NORAD gir, vil situasjonen bli svanger med fristelser og farer for norsk misjon i ennå større grad enn den hittil har vært. For den kristne misjons anliggende og profil er det (fortsett) livsviktig at den bevarer sin integritet og frihet i forhold til alle former for ekstern finansiering av dens virksomhet. Det gjelder for misjonsorganisasjonenes egen del, og det gjelder for deres samarbeidende kirker. Deler av denne problematikken reflekteres i Haus' konklusjon: «For å forstå de problemstillinger som kom opp i denne forbindelse har det vært nødvendig å se dette [i.e. bistandsfaglige] arbeidet i en mye videre sammenheng, ikke minst i forhold til misjonsorganisasjonenes selvforståelse... Derfor tror vi at et viktig virkemiddel er at ... det diakonale [i.e. bistandsfaglige] arbeidet ... skjer mest mulig integrert med det evangeliserende og kirkebyggende arbeidet.»

Arne Nordahls bidrag -- «Korttidsmisjon - trussel eller mulighet?» -- handler om en ganske annen sak, men også det et tema som i løpet av de siste årene i stadig større grad er blitt gjenstand for debatt. Hva med den stadig kortere tjenestetid for norske og andre vestlige misjonærer? Hva med de realiteter som skjuler seg bak begreper som

«langtidsmisjon», «korttidsmisjon», «teltnakermisjon»? «Det som før var langtidstjeneste er nesten borte. Vi holder på begrepet langtidsmisjon, men innholdet er sterkt forandret. Det som i 1950 ville blitt kalt 'korttidsmisjon' er nå virkelig langtidsmisjon. For generasjonen før oss er nå omtrent alle i dag blitt korttidsmisjonærer!» (Nordahl).

Det tør langt på vei være enighet i norsk misjon om at Nordahls frimodige synspunkter må tas på alvor i større grad enn en hittil har gjort med tanke på praktiske konsekvenser og strategisk planlegging. Det går neppe an å ønsketenke seg tilbake til en situasjon hvor norske misjonærer nærmest fungerte i kontinuerlig tjeneste over et helt livsløp. Av forskjellige grunner er noe slikt kanskje ikke heller ønskelig. Og likevel er et par refleksjoner på sin plass.

For det første er det tankevekkende og paradoksalt at denne forskyvningen fra langtid- til korttidstjeneste har skjedd over en periode hvor både yngre kirker og økumeniske organer har understreket behovet for misjonærer som kan stille seg til tjeneste over lengre tid i tverrkulturell misjon. La meg som eksempel sitere fra LVFs offisielle misjonsdokument fra 1988:

Missionaries engaged in crosscultural mission today tend to serve abroad for shorter periods than was customary a generation or two ago. Several factors have contributed to this change.... However, effective crossing of boundaries in mission between cultures and ethnic communities in mission is hardly possible without a long-term commitment. This is why a reaffirmation of the long-term missionary vocation is urgently needed today (Together in God's Mission, pkt 4.2.2).

Innebærer denne endringen, for det andre, at nye og yngre krefter innen den verdensvide kirkes misjon i tiden fremover skal stå for denne sårt tiltrengte «reaffirmation of the long-term missionary vocation»? Er vi i vår vestlige og norske kontekst i den grad blitt barn av vår tid og vårt livsmønster at vi ikke lenger er egnet for den oppgaven? Det innebærer i så fall ikke at tiden for langtidsmisjonærer nødvendigvis er over. Kanskje står vi foran en periode hvor misjon fra kirker i andre deler av verden kan og skal make det som vi ikke lenger er i stand til? Så får vi i norsk misjon finne vår rolle og funksjon ut fra den situasjon som i dag er vår. Å utdype og konkretisere dette fører for langt her. Konsekvensene må utmeisles i videre refleksjon og samtale over de spørsmålsstillingene Nordahl reiser.

Mens Harry Vik i forrige nummer av NOTM presenterte problemstillinger omkring «tverrkulturell sjelesorg» i en ecuadoriansk kontekst,

gir Mirjam Bergh oss i dette nummeret et interessant innsyn i en tilsvarende tematikk i Nepal. Historien om den 50-årige kirkens vekst i etterkrigstidens Nepal er langt mer enn «interessant». «Fram til 1990 var kirken en forfulgt, underjordisk kirke.... I dag kan det være 500 000 kristne i Nepal» (Bergh). Og kirken har hele tiden vært under nepalsk lederskap, mens misjonærer stort sett har vært involvert som vanlige medlemmer. I denne prosessen har Bergh vært med som fasilitator i et kontekstualiseringsprosjekt som har beskjeftiget seg med spørsmål omkring den kristne sjelesorg i en nepalsk kontekst i stadig endring, et prosjekt hvor nepalske pastorer har satt dagsorden for arbeidet. Artikkelen gir et spennende innblikk i de konsekvensrike prosesser som er på gang i store deler av den kristne kirke i Asia i dag, og som vi i vårt hjemlige miljø har for lite kjennskap til.

Fra starten av 1997 har vi i NOTM kjørt fire faste spalter fordelt på de fire numrene årlig, og med hver sin faste medarbeider som ansvarshavende. Spalten for hefte nr. 2 heter Økumenisk misjonsperspektiv og ble i de to første årgangene ivaretatt av Kjell Nordstokke. Nå har han sett seg nødt til å si fra seg dette ansvaret. Vi takker for jobben! Samtidig regner vi med at Nordstokke, som gammel bidragsyter i tidsskriftet, også for fremtiden vil bli å finne i våre spalter når han har noe på hjertet. Ny ansvarshavende for bolken vil bli presentert senere. Til dette nummeret har Berit Lånke på kort varsel tatt hånd om spalten. Med sin lange fartstid bl.a. fra Mellomkirkelig råd har Lånke de beste forutsetninger for det.

Endelig oppfordrer vi våre lesere til å studere Egede Instituttets årsrapport for 1998 som trykkes i dette nummeret.

Jan-Martin Berentsen